

The Pathology of the Role of Agents in the Realization of the Islamic State from the Perspective of Ayatollah Khamenei

Elaheh Sadeghi *

Assistant Professor, Department of
Political Sciences, Tarbiat Modares
University, Tehran, Iran

Extended Abstract

Introduction

After the victory of the Islamic Revolution in February 1978, the Islamic Republic was founded on two core principles: divine sovereignty and popular sovereignty. One of the most important ideals of the Revolution was to establish an Islamic state that would implement the laws and rules of Islam. Such a state would not only manage the everyday affairs of the people but also guide society towards spiritual perfection and closeness to God. However, despite the efforts made over the years, a true Islamic state has yet to be fully

* Corresponding Author: E-sadeghi@modares.ac.ir

How to Cite: Sadeghi, E. (2024). Pathology of the role of agents in the realization of the Islamic state from the perspective of Ayatollah Khamenei. *State Studies*, 10(37), 1 - 38.

Doi: 10.22054/tssq.2024.73022.1400.

realized. This is largely due to various challenges and the damage faced by the Islamic State, one of which is linked to its agents. It is thus essential to identify the vices in the personal and behavioral characteristics of agents. These agents are essential pillars of the Islamic state, playing a vital role in the political system's stability and efficiency, and in achieving the government's objectives. Throughout history, however, the agents have faced numerous challenges and vices that have threatened not only their individual and collective lives but also the survival and continuity of the political system itself. Religious teachings consistently emphasize the importance of the health and competence of agents of the Islamic state, warning that the mismanagement of such officials is one of the key factors in the collapse of political systems. In this context, Ayatollah Khamenei's insights into the vices of agents are particularly valuable. As both the leading Shia thinker in the Islamic world and the Supreme Leader of Iranian society, his views are crucial in identifying the vices of the state officials and offering solutions for preventing or addressing them. In this line, the present study intended to identify and analyze the vices of agents of the Islamic system, which in turn have contributed to the delay in the realization of the Islamic state. Relying on Ayatollah Khamenei's views, the study aimed to address the following question: What vices have been inflicted upon agents that have led to the delay in the realization of the Islamic state?

3 | Sadeghi

Materials and Methods

The current study employed a qualitative content analysis method. The data was collected from various sources, including books, articles, and the Official Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of the Grand Ayatollah Sayyid Ali Khamenei (www.khamenei.ir).

Results and Discussion

From Ayatollah Khamenei's perspective, the most significant challenges and vices experienced by agents that could delay the realization of the Islamic state include the following: the whims of the self, despair and hopelessness, prioritization of people's satisfaction over God's, dogmatism and sanctification, extreme modernism, neglect of cultural issues, indulgence in luxury, secularism, corruption, broken promises to the people, evasion of justice and the law, dominance, extreme factionalism, divisiveness, and dependence on foreign influences. According to Ayatollah Khamenei, the most important vices are the evasion of justice and indulgence in luxury. To remedy the vices, he proposed to follow the model set by the Prophetic (Nabawi) and the Alevi government.

Conclusion

If state officials lack integrity and competence, the resulting damage will permeate Islamic society, leading it astray from the right path. Therefore, the negative characteristics among agents of the Islamic State may cause serious and irreparable damage to the system, delaying or even preventing the realization of the Islamic State. Ayatollah Khamenei's views on the shortcomings and vices of state

officials and the methods to avoid or address them provide valuable guidelines. These insights can help ensure the moral integrity of agents and contribute to the realization of the Islamic state.

Keywords: State, Islamic state, Damage, Agents, Ayatollah Khamenei

آسیب‌شناسی نقش کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای

الهه صادقی * ID | استادیار علوم سیاسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

از منظر آیت‌الله خامنه‌ای یکی از مهم‌ترین آرمان‌های انقلاب اسلامی، تشکیل دولت اسلامی است؛ اما هنوز در معنای حقیقی شکل نگرفته است؛ زیرا چالش‌ها و آسیب‌هایی، فراروی تحقق دولت اسلامی است که یکی از این آسیب‌ها مربوط به کارگزاران نظام اسلامی است. کارگزاران از ارکان اصلی دولت اسلامی می‌باشند و رفتار نامطلوب کارگزاران می‌تواند آسیب جدی به نظام و دولت اسلامی وارد نماید. بر این اساس، آسیب‌شناسی کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان یکی از تأثیرگذارترین صاحب‌نظران مسلمان شیعه می‌تواند الگوی نظری و عملی برای عملکرد کارگزاران باشد و از سوی دیگر ایشان، رهبر جامعه ایران هستند و نظرات ایشان، نسبت به هر فرد دیگری می‌تواند در امور مربوط به دولت تأثیرگذار باشد. بنابراین این پژوهش با روش تحلیل محتوای کیفی، به دنبال پاسخگویی به این پرسش است که از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، چه آسیب‌هایی در خصوص کارگزاران منجر به تعویق تحقق دولت اسلامی شده است؟ یافته‌های این پژوهش نشان داد، آسیب‌های کارگزاران که تحقق دولت اسلامی را به تعویق انداخته، شامل پیروی از هوای نفس، یاس و ناامیدی، ترجیح رضایت مردم به جای رضایت خدا، تحجر و مقدس‌نمایی، تجددگرایی افراطی، غفلت از مسائل فرهنگی، تجمل‌گرایی، سکولاریسم، فساد، خلف وعده به مردم، عدالت‌گریزی، قانون‌گریزی، سلطه‌جویی، جناح‌گرایی افراطی، تفرقه‌افکنی و وابستگی به بیگانگان است و راهکار ایشان برای رفع این آسیب‌ها، الگوگیری از دولت نبوی و علوی است.

واژگان کلیدی: دولت، دولت اسلامی، آسیب، کارگزاران، آیت‌الله خامنه‌ای.

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ماه ۱۳۵۷، نظام جمهوری اسلامی با محوریت دو اصل حاکمیت الهی و حاکمیت مردمی تحقیق یافت (خرمشاد، ۱۳۸۵: ۹۳-۱۲۰). بدون تردید یکی از مهم‌ترین آرمان‌های انقلاب اسلامی، تشکیل دولت اسلامی بوده تا قوانین و احکام دین اسلام اجرا گردد که علاوه بر نظم دادن به امورات جاری مردم، جهت‌گیری جامعه را نیز به سمت کمال و تقرب الهی رهنمون سازد؛ اما تا به امروز، با وجود تلاش‌های صورت گرفته؛ هنوز دولت اسلامی در معنای واقعی تحقق نیافته است؛ زیرا چالش‌ها و آسیب‌هایی فراروی تشکیل دولت اسلامی است که یکی از این آسیب‌ها، مربوط به کارگزاران نظام اسلامی است. از این رو، شناسایی آسیب‌های ناشی از ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری کارگزاران، موضوع بسیار مهمی است، زیرا از یک سو کارگزاران مهم‌ترین ارکان دولت اسلامی هستند و در ثبات و کارآمدی نظام و در پیشبرد اهداف دولت نقش بسیار مهمی دارند؛ اما در طول تاریخ، در معرض چالش‌ها و آسیب‌های متعددی قرار داشتند که نه تنها زندگی فردی و جمعی این افراد؛ بلکه بقا و تداوم نظام سیاسی را با تهدیدهای مهمی مواجه ساخته است. از سوی دیگر آموزه‌ها و مبانی دینی نیز به صورت مکرر به سلامت و صالح بودن کارگزاران نظام اسلامی تأکید کرده و یکی از عوامل فروپاشی نظام‌های سیاسی را مدیریت ناکارآمد و ناسالم کارگزاران بیان کرده است. بر این اساس اگر رفتار و اعمال کارگزاران دولت از سلامت لازم برخوردار نباشد، این آسیب‌ها به جامعه اسلامی نیز رسوخ کرده و جامعه از مسیر صحیح منحرف می‌گردد. پس در صورت وجود و رواج این شاخص‌ها و ویژگی‌ها در بین کارگزاران دولت اسلامی، می‌تواند خسارات و صدمات جدی و جبران‌ناپذیری را به نظام اسلامی وارد نماید و تحقق دولت اسلامی را کند و یا حتی متوقف سازد.

به همین منظور، تبیین دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص شناسایی آسیب‌های مربوط به کارگزاران نظام در تحقق دولت اسلامی، می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد، زیرا از یک سو، ایشان مهم‌ترین متفکر شیعی در جهان اسلام و از سوی دیگر رهبری جامعه ایران را عهده‌دار هستند و نظرات ایشان بیش از هر فرد دیگری می‌تواند در شناخت آسیب‌های کارگزاران متمر ثمر باشد و موجبات پیشگیری و یا درمان آسیب‌ها را فراهم سازد. از این

رو این مقاله به دنبال این است که به این پرسش پاسخ دهد که از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، چه آسیب‌هایی در خصوص کارگزاران منجر به تعویق تحقق دولت اسلامی شده است؟ برای پاسخ به این پرسش از روش تحلیل محتوای کیفی و اطلاعات و داده‌های مورد نیاز پژوهش از اسناد و مدارک موجود نظیر کتاب، مقاله و پایگاه اینترنتی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای جست‌وجو و گردآوری خواهد شد.

پیشینه پژوهش

مرور منابعی چند پیرامون موضوع پژوهش حاضر موجب روشن‌تر شدن و آشنایی با طرح دیدگاه‌ها و همچنین نارسایی‌های مربوط به مسئله پژوهش می‌شود. پژوهش‌های انجام شده پیرامون این موضوع به شرح ذیل است: مقاله "آسیب‌شناسی رفتار کارگزاران حکومتی از نظر اسلام" معتقد است آسیب‌های کارگزاران حکومت اسلامی به دو دسته آسیب‌های اخلاقی حاکمیتی و آسیب‌های اخلاقی شخصیتی تقسیم می‌شوند. آسیب‌های اخلاقی حاکمیتی (سوءاستفاده از موقعیت حاکمیتی، اشرافی‌گری، ریاست‌طلبی) و آسیب‌های ناشی از نحوه اعمال قدرت (باندبازی، خویشاوند سالاری و ضعف مدیریت است). آسیب‌های اخلاقی شخصیتی عبارت‌اند از تکبر، خودبزرگ‌بینی و... است (راعی و فلاح، ۱۳۹۰).

مقاله دیگر با عنوان "آسیب‌شناسی دنیازدگی مدیران و شاخص‌های آن در حوزه اقتصاد در اندیشه امام علی(ع)" بیان کرده است که دنیازدگی مدیران، مؤلفه‌های رشد و توسعه اقتصادی و رفاه عمومی را در معرض خطر قرار می‌دهد و از سوی دیگر بستر لازم برای رشد معنوی و سعادت با خطر جدی روبرو می‌سازد (صفی‌لو، ۱۴۰۰).

مقاله "آسیب‌شناسی کارگزاران در تحقق دولت اسلامی در روند شکل‌گیری تمدن نوین" معتقد است که از جمله آسیب‌های کارگزاران در روند شکل‌گیری دولت اسلامی به سه دسته آسیب‌های فردی شامل (ناامیدی، خودمحوری، خودرایی و...) آسیب‌های مدیریتی (منت نهادن بر مردم، مبالغه کردن، تقدم رابطه به ضابطه و...) و آسیب‌های سیاسی (شتاب‌زدگی، ریاست‌طلبی، عدم تعهد به آرمان‌های انقلاب و...) تقسیم می‌شود (باقری و مباشری، ۱۴۰۰).

همچنین مقاله "آسیب‌شناسی خواص و رویکرد سیاسی کارگزاران حکومت نسبت به آنان از دیدگاه نهج‌البلاغه" معتقد است که آسیب‌هایی خواص به دو دسته «آسیب‌های مشترک» مثل عصبیت قومی، خویشاوندی، سطحی‌نگری، استبداد رأی، دنیاطلبی و «آسیب‌های اختصاصی» به فضاسازی معاندان و جهت‌گیری نادرست کارگزاران حکومت، تقسیم می‌شوند. این مقاله معتقد است که جهت‌گیری نادرست کارگزاران حکومت نسبت به خواص از دو دیدگاه ایجابی و سلبی قابل‌بررسی است. دیدگاه سلبی دارای دو جنبه اقتصادی و سیاسی است؛ جنبه اقتصادی به تبعیض و بر خورداری‌های ناحق اقتصادی اشاره دارد و جنبه سیاسی به موضوع رابطه salari به جای شایسته‌سالاری کارگزاران نسبت به خواص پرداخته است (شریفی، فائق، ۱۳۹۴).

همچنین مقاله "آسیب‌شناسی اخلاقی کارگزاران حکومت دینی در نهج‌البلاغه" معتقد است مهم‌ترین آسیب‌های اخلاقی کارگزاران، تکبر، دنیادوستی، خشونت و ستمگری، جهل و قدرت زدگی است (شریفی، فائق، ۱۳۹۵). همچنین کتاب "آسیب‌شناسی کارگزاران حکومت از دیدگاه نهج‌البلاغه" معتقد است که از جمله آسیب‌های فراروی کارگزاران خویشاوندی، استبداد رأی، اشرافی‌گری، عدالت‌گریزی است (فائق، ۱۳۹۸). در نهایت کتاب "آسیب‌شناسی کارگزاران از دیدگاه قرآن و معصومین (ع)" معتقد است که از جمله آسیب‌های کارگزاران، خیانت، ظلم، فساد، عدم شرح صدر، تندخویی، خودرایی، عدم عدالت و... است (عسگری، نبوی زاده، ۱۳۹۶).

با مرور منابع پیشین مشخص شد که این پژوهش‌ها با وجود دستاوردهای مهمی که داشته‌اند، اما اکثریت به ارائه چند آسیب در خصوص کارگزاران بسنده کرده و به ابعاد این موضوع با روش توصیفی-تحلیلی از منظر اسلام، قرآن و نهج‌البلاغه پرداخته‌اند و از بررسی دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای مغفول مانده‌اند و همین نقصان علت این پژوهش است. پژوهش حاضر با روش تحلیل محتوای کیفی، این موضوع را از منظر آیت‌الله خامنه‌ای بررسی می‌کند، زیرا اولاً نظرات ایشان به‌عنوان رهبر جامعه ایران نسبت به افراد دیگر در خصوص فعالیت و عملکرد کارگزاران تأثیرگذارتر است و دوماً بررسی نظرات ایشان می‌تواند آسیب‌های مرتبط به کارگزاران را که تحقق دولت اسلامی را به تعویق

انداخته است، به صورت جامع و کامل شناسایی نماید تا چراغ راهنمای عملکرد کارگزاران گردد و تحقق دولت اسلامی تسریع شود.

مبانی مفهومی و نظری

دولت اسلامی

دولت^۱ در معنای لغوی به معنای مملکت، کشور، بخت، اقبال است. دولت در معنای اصطلاحی ساخت قدرتی است که این ساختار به صورت نهادها و سازمان‌های اداری، سیاسی، نظامی و قضایی خود را نشان می‌دهد که در سرزمین معین بر مردمانی معین تسلط پایدار دارد و از نظر داخلی نگهبان و از نظر خارجی پاسدار تمامیت سرزمین و منافع شهروندان خویش است (آشوری، ۱۳۹۱: ۱۶۲). همچنین دولت در علم سیاست از چهار رکن اصلی؛ یعنی رکن اقلیمی (سرزمین)، رکن انسانی (مردم)، رکن حاکمیتی (نوع حکومت) و رکن ساختاری (حکومت یا ساختار اعمال حاکمیت) تشکیل شده است (شعبانی، ۱۳۸۶: ۳۴). بر این اساس، دولت اسلامی^۲ یک مجموعه حکومتی و سیاستی است که در مرزهای کشور اسلامی و با مشارکت مردم و تحت تأثیر آموزه‌های اسلامی ایجاد گردیده و اقدامات و سیاست‌گذاری‌های دولت نیز بر اساس آموزه‌ها و اصول اساسی اسلام است (مرادی برلیان، بهشتی، ۱۳۹۷: ۹۵). در واقع دولت اسلامی، دولتی است که کارکرد و اهداف دولت و از همه مهم‌تر انتخاب حاکمان مبتنی بر اراده الهی و متون دینی تعریف و تبیین می‌گردد و بر اساس آن مورد سنجش و بررسی قرار می‌گیرد. بنابراین ساخت عمومی قدرت سیاسی و شرایط برگزیدن حاکمان با معیارهای ملحوظ در نصوص دینی تعریف می‌گردد (فیرحی، ۱۳۹۵: ۲۳-۲۷). با این توصیف دولت اسلامی دارای شاخص‌هایی نظیر حکمرانی مبتنی آموزه‌های اسلامی (خامنه‌ای، ۱۳۷۴/۹/۱۶)، تکریم شأن و مقام انسان (خامنه‌ای، ۱۳۷۸/۶/۱۰)، سوق دادن مردم در مسیر رشد و تعالی (خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۵/۷)، توجه دولت به امر مادی و معنوی (خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۲/۲)، تأمین و حفظ حقوق مردم (خامنه‌ای، ۱۳۷۸/۱/۱۶) و پرهیز از زورگویی، قانون‌گریزی، فساد اداری، و... است (صادقی، موحدی، ۱۴۰۲: ۲۰۲).

1state

2Islamic State

کارگزار^۱

کارگزار در لغت به معنای فردی است که امور شخص یا سازمانی را در مال، ملک و کار وی بر عهده دارد و متولی آن باشد. بر این اساس کارگزار حکومت اسلامی، نماینده حاکم اسلامی است که مسئولیت‌هایی را از طرف وی در امور سیاسی، اجتماعی، نظامی و ... بر عهده‌دار است (اخچی و چولکی، ۱۴۰۰: ۱۴۱).

آسیب‌شناسی^۲

آسیب در لغت به معنای صدمه، عیب و نقص، تعب، رنج و ... است (معین، ۱۳۸۶: ۵۸). آسیب‌شناسی، شناخت درد، رنج و آفت است و در اصطلاح به علل و اختلالاتی اطلاق می‌شود که در صورت ایجاد شدن و رواج یافتن، می‌تواند فرایند تداوم و اثربخشی هر نظام، ساختار و مجموعه‌ای را تهدید، متوقف و یا حرکت آن را کند نمایند و آن را از رسیدن به اهداف و آرمانش باز دارد و یا از کارایی لازم بیندازد (بنیانیان، ۱۳۷۹: ۱۲۸). بر این اساس آسیب‌شناسی مطالعه علمی و شناخت ضعف‌ها، دردها، کاستی‌ها و آفت‌های فکری، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز راه یافتن به ریشه‌ها و عوامل متنوع آن است (هریسی نژاد، ۱۳۸۲: ۹۲۸).

در واقع آسیب‌شناسی مفهومی است که ریشه در علم پزشکی دارد (ناصری فر، گیاهی، ۱۳۹۴: ۱-۲۷) و به فرایندی اشاره می‌کند که در طی آن مشخص می‌شود، چه عناصر، چه ویژگی‌های و به طور کلی چه چیزهایی مخرب و مشکل‌زایی در یک سیستم وجود دارد که نیازمند بررسی و تغییر است (Janicijevic, 2010: 85-106) که در صورت برطرف شدن این عوامل مخرب، می‌تواند پدیده مورد مطالعه را از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب رهنمون سازد.

همچنین از منظر برودیر،^۳ آسیب‌شناسی یک فرصت به منظور ارائه روش و بینش جدید در پرداختن به جنبه‌های مختلف آسیب است. به اعتقاد وی آسیب‌شناسی زمانی است که احتمال ظهور و بروز آسیب وجود داشته باشد و یا اینکه آسیب اتفاق افتاده باشد که در

1 broker

2 pathology

3 Brodeur

هر دو حالت نیاز به شناسایی و بررسی دارد (Brodeur, 2008: 642-650). بنابراین آسیب‌شناسی فرایندی منسجم از جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و نتیجه‌گیری بر اساس یافته‌ها در راستای حل مشکلات، چالش‌ها و محدودیت‌هاست (امیری فرح آبادی، ۱۳۹۵: ۱۴۴). بر این اساس در آسیب‌شناسی کارگزاران، بحث شناختن چالش‌ها، آفت‌ها و کاستی‌ها و زمینه‌های ایجاد آسیب‌ها در ابعاد مختلف در خصوص کارگزاران مطرح است (ممی - زاده، ۱۳۷۵: ۱۲۹) زیرا از یک سو در طول تاریخ، کارگزاران در معرض آسیب‌های بسیاری قرار داشتند که بقا و استمرار نظام سیاسی را با تهدیدهای جدی مواجه ساخته‌اند. از سوی دیگر در مبانی دینی نیز از جمله شروط اصلی انتخاب کارگزاران، پاک بودن کارگزاران از صفت‌ها و رفتارهای ناپسند است (صفی لو و همکاران، ۱۴۰، ۱۴۰۰).

بر این اساس، شناسایی آسیب‌های مربوط به کارگزاران در تحقق دولت اسلامی امری ضروری است، به این دلیل که کارگزاران از عناصر و ارکان اصلی دولت اسلامی هستند و از یک سو چگونگی عملکرد کارگزاران در سعادت و شقاوت مردم نقش مهمی دارند و از سوی دیگر رفتار کارگزاران می‌تواند تأثیر مستقیم در پیروزی و شکست جامعه اسلامی بگذارد (مقیم، ۱۳۹۴: ۵۲). به همین منظور اگر رفتار و اعمال کارگزاران دولت از سلامت لازم برخوردار نباشد، این آسیب‌ها به جامعه نیز وارد می‌گردد و منجر به انحراف جامعه را از مسیر صحیح می‌گردد. پس آسیب‌شناسی کارگزاران، بررسی و معرفی ویژگی‌ها و شاخص‌های منفی کارگزاران در سطوح مختلف است، زیرا در صورت عدم شناخت این ویژگی‌های منفی و سپس رواج این ویژگی‌ها در بین کارگزاران دولت اسلامی، می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری را به انقلاب اسلامی و سپس نظام اسلامی وارد نماید و در نهایت تحقق دولت اسلامی را در معنای حقیقی کند و یا متوقف سازد.

روش پژوهش

روش به کار گرفته‌شده در این پژوهش، روش تحلیل محتوای کیفی^۱ است. هولستی، تحلیل محتوا را به هر تکنیکی که برای استنباط نظام مند و عینی ویژگی‌های خاص پیام‌ها به کار رود، اطلاق می‌کند (هولستی، ۱۳۷۳، ۷۰). باردن معتقد است که تحلیل محتوا،

مجموعه فنون تحلیل ارتباط است که برای توصیف محتوای پیام و روش‌های منظم عینی به کار می‌رود» (باردن، ۱۳۷۵، ۸۹-۹۰). همچنین چلیمسکی تحلیل محتوای کیفی را مجموعه رویه‌ای برای جمع‌آوری و سازمان‌دهی اطلاعات در یک شکل استاندارد شده می‌داند که به پژوهشگر اجازه تحلیل‌هایی برای استنباط درباره معنای موارد نوشتاری یا ثبت شده را می‌دهد (Chelimsky, 1989). بنابراین این روش، فرایند نظام مند شناسایی، طبقه‌بندی، تبیین، تفسیر، استنباط و استخراج پیام‌ها، نمادها و مفاهیم پیدا و پنهان از متون (کتاب، مقاله، مصاحبه، اسناد، و...) است که به پژوهشگران این فرصت را می‌دهد که اصالت داده‌ها را به گونه‌ای ذهنی، ولی با روش علمی تفسیر کنند.

عینیت نتایج به وسیله وجود یک فرایند کدبندی نظام مند تضمین می‌شود. پس این روش به فراسویی از کلمات یا محتوای عینی متون می‌رود و تم‌ها یا الگوهای را که آشکار یا پنهان هستند به صورت محتوای آشکار می‌آزماید (ایمان و نوشادی، ۱۳۹۰: ۱۷). برای به کارگیری از این روش، به مضامین پنهان بیانات آیت‌الله خامنه‌ای از سال ۱۳۶۰ تا ۱۴۰۱ توجه شد و استنباط و استخراج معنا از آن صورت گرفت. شاخص این پژوهش، آسیب‌های کارگزاران در ابعاد متفاوت شخصیتی، رفتاری، مدیریتی و... است که جستجوی موضوعی لغت (آسیب‌های کارگزاران) از بین بیانات آیت‌الله خامنه‌ای با کمک نرم‌افزار MAXQDA به دست آمد که نتایج جستجوی بیانات ایشان به صورت فیش تهیه گردید که حول موضوعات مرتبط به آسیب‌های کارگزاران دولت است.

مرحله بعدی پس از گردآوری فیش‌ها، رویه تحلیل به سه شیوه تلخیص، تبیین و ساخت بندی است (محمدپور، ۱۳۹۲: ۱۰۵) که رویه تحلیل این پژوهش ساخت بندی است. مرحله بعدی تعیین کردن واحدهای تجزیه و تحلیل است که واحدهای تحلیل به پنج نوع، کلمه (نماد)، مضمون، کاراکتر (شخصیت)، پاراگراف و عنوان (آیتم) تقسیم بندی می‌شود که در این پژوهش، واحد تحلیل، پاراگراف است. مرحله بعدی، تعیین مقوله‌ها به وسیله کدگذاری است که متناسب با مسئله و اهداف پژوهش به دو صورت قیاسی^۱ و استقرایی^۲ صورت می‌پذیرد. در رویکرد قیاسی از کدگذاری بسته استفاده می‌شود و پژوهشگر برای

1Deductive
2inductive
3Package Coding

تحلیل متن از عبارات، الگوهای ثابت و مشخص شده‌ای که قبلاً دیگر پژوهشگران از آن استفاده کرده‌اند، بهره‌برداری می‌کند. در این کدگذاری پژوهشگر قصد دارد با مبنا قرار دادن مجموعه‌ای از اطلاعات مشخص از پیش تعیین شده صرفاً موارد مشابه را شناسایی و کدگذاری نماید که در این کدگذاری، نگاه کمی غلبه دارد (عترت دوست، ۱۳۹۷: ۳۰۰). در رویکرد استقرایی از کدگذاری باز استفاده می‌شود و پژوهشگر از به‌کارگیری اطلاعات طبقه‌بندی شده منابع پیشین اجتناب می‌ورزد و برای تحلیل متن و انتخاب مضامین از عبارات ابتکاری استفاده می‌کند و هر آنچه از متن را برداشت نموده ثبت می‌کند. بنابراین در این رویکرد پژوهشگر قصد دارد بدون هیچ پیش فرضی به مطالعه متن بپردازد و نام طبقه‌بندی مقوله‌ها از درون داده‌ها استخراج می‌شود. عمدتاً پژوهش‌های تحلیلی متون به وسیله کدگذاری باز بوده و به همین دلیل نگاه کیفی در آن غلبه دارد (اسکندری، یوسف خواه، ۱۳۹۷: ۲۶).

بر این اساس، مناسب‌ترین رویکرد برای تحلیل محتوای بیانات آیت‌الله خامنه‌ای، رویکرد استقرایی و کدگذاری باز است تا درکی صحیح از بیانات داشته باشیم. از این رو برای این کدگذاری ضروری است، متن بیانات به صورت دقیق ۲ الی ۳ بار، بررسی شود و سپس به کوچک‌ترین جزء ممکن تبدیل گردد که البته کدها بر اساس شباهت و تفاوتشان دسته‌بندی می‌شوند و کدهای مشابه در هم ادغام می‌شود (shannon, 2005: 88-127) و از این کدها، مقوله‌ها استخراج می‌شود و در نهایت هر یک از این مقوله‌ها مورد تحلیل و تفسیر قرار می‌گیرد.

یافته‌های پژوهش

سؤال پژوهش حاضر این بود که از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، چه آسیب‌هایی در خصوص کارگزاران منجر به تعویق تحقق دولت اسلامی شده است؟ برای پاسخگویی به این پرسش، بیانات آیت‌الله خامنه‌ای با روش تحلیل محتوای کیفی بررسی کردیم و آسیب‌های کارگزاران نظام در ۱۶ مقوله، طبقه‌بندی گردید که هر یک از این مقوله‌ها بعد از جدول ۱ و نمودار ۱ توصیف و تحلیل شده‌اند که به شرح ذیل است:

جدول ۱: کدگذاری و طبقه‌بندی مقوله‌ها در خصوص آسیب‌شناسی کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای

ردیف	فراوانی	مقوله	زیر مقوله	کد	جملات کلیدی
۱	۱۰	پیروی از هوای نفس	عدم تقوا	الف ۱	سستی در ایمان و بینش انقلابی
				الف ۲	نفس انسان، بزرگ‌ترین دشمن انسان
				ب ۱	حسد-بخل، غرور
۲	۷	یاس و ناامیدی	دل‌سردی	ب ۲	ناامیدی از دست یافتن به وضعیت مطلوب
				پ ۱	بدبینی به آینده
				پ ۲	بدبینی به کارآمدی مسئولان کشور
۳	۸	ترجیح رضایت مردم به جای رضای خداوند	بی‌توجهی به خواست خداوند	ت ۱	تأمین رضایت صاحبان ثروت و قدرت
				ت ۲	علاقه و گرایش به سرمایه‌داران
۴	۱۲	تحجر و مقدس‌نمایی	جمود و انعطاف‌ناپذیری	ث ۱	عدم بصیرت دینی
				ث ۲	در مقابل هر پدیده جدید به دلیل تازه بودن واکنش منفی از نشان دادن
				ج ۱	نیازهای زمان را نشناختن
				ج ۲	در وضعیت ایستا، بدون انعطاف‌پذیری حکم کردن
				چ ۱	فقط به ظاهر احکام بسنده کردن
۵	۳	تجددگرایی افراطی	تلفیق اسلام با اندیشه‌های بیگانه	چ ۲	آراستن اسلام به آنچه از اسلام نیست
				ح ۱	پیراستن اسلام از آنچه از اسلام هست به منظور رنگ زمان زدن

ردیف	فراوانی	مقوله	زیر مقوله	کد	جملات کلیدی
۶	۱۰	غفلت از مسائل فرهنگی	فراموشی هویت ملی	ح ۲	تقلید از فرهنگ سایر نظام‌ها
				خ ۱	خود فراموشی یا کم‌توجهی به هویت ملی
				خ ۲	عدم اعتماد به نفس ملی
				د ۱	فرهنگ به مثابه هوایی است که تنفس می‌کنیم، فرهنگ آلوده تبعات منفی دارد
				د ۲	انفعال و خودباختگی
۷	۲۰	تجمل‌گرایی	دنیاطلبی	د ۱	اسراف و تبذیر
				د ۲	اشرافی‌گری
				ر ۱	رفاه‌زدگی
				ر ۲	تفاخر-راحت طلبی
				ز ۱	عدم انتخاب مسئولان از طبقه محرومان و مستضعفان
۸	۱۵	سکولاریسم	نفی رابطه دین و سیاست	ز ۲	دین، رابطه خصوصی خدا با بنده
				ژ ۱	نفی حضور و مشارکت دین در امر عمومی
۹	۵	فساد	گزند و زیان	ز ۲	عدم بهره‌مندی از تخصص و دانش
				س ۱	مدیریت ناکارآمد
				س ۲	کوتاهی در انجام وظایف
				ش ۱	عدم حرکت در مسیر مصالح نظام
				ش ۲	انجام هرگونه عمل ناشایست
				ص ۱	عدم تعهد به آرمان‌های انقلاب
				ص ۲	تحریک مردم به فساد
ض ۱	فرد فاسد نمی‌تواند با فساد مبارزه کند				

ادامه جدول ۱:

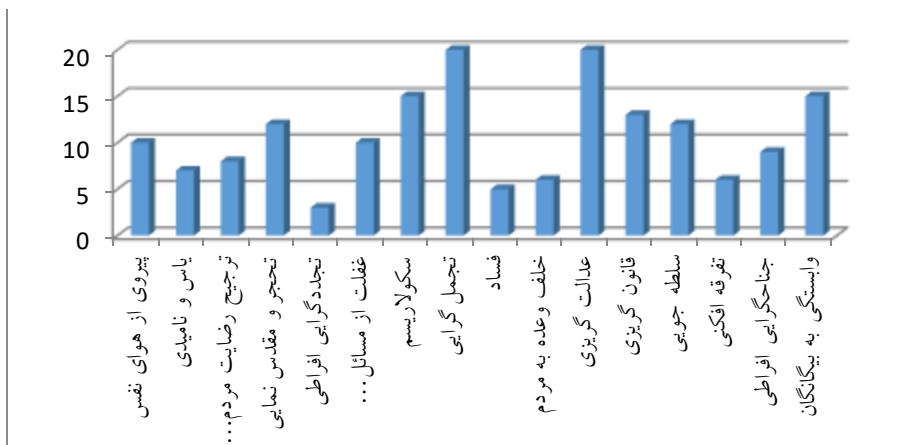
ردیف	فراوانی	مقوله	زیر مقوله	کد	جملات کلیدی
۱۰	۶	خلف وعده به مردم	برخلاف وعده عمل کردن	ض ۲	عمل نکردن به وعده‌ها
				ط ۱	ظاهرسازی و تظاهر به خوش خدمتی
				ط ۲	مبالغه از انجام کار کوچک
				ظ ۱	ریاکاری در انجام وظایف
				ظ ۲	نارضایتی مردم و نفرت خداوند
۱۱	۲۰	عدالت‌گریزی	عدول از عدالت	ع ۱	عدم حضور افراد با اراده و خدا ترس
				ع ۲	فاصله طبقاتی
				ع ۱	تبعیض بین خود با ناخودی
۱۲	۱۳	قانون‌گریزی	عدول از قانون	ع ۲	ضعف معرفتی نسبت به شناخت و اجرای قانون
				ف ۱	تحلیل شخصی فرد نسبت به قانون
				ف ۲	عدم اجرای قانون به صورت برابر برای همه افراد
				ق ۱	تردید برای اجرای قانون
۱۳	۱۲	سلطه‌جویی	استبداد گرایی	ق ۲	ظلم و ستم
				ک ۱	ریاست‌طلبی
				ک ۲	تقدم رابطه بر ضابطه (خویشاوند گرایی)
				گ ۱	تقدم منافع شخصی بر منافع جمعی
۱۴	۹	جناح‌گرایی افراطی	تقابل و ضدیت	گ ۲	حزب خویش را حق و حزب مقابل را گمراه دانستن
				ل ۱	پرداختن و بزرگ کردن اختلافات درون‌گروهی
				ل ۲	تقابل و تلاش برای حذف جناح‌های مخالف

ردیف	فراوانی	مقوله	زیر مقوله	کد	جملات کلیدی
۱۵	۶ ۶	اختلاف و تفرقه افکنی	جدایی انداختن	۱م	کاشتن بذر نفاق و کینه
				۲م	پراکندگی انداختن
				۱ن	دو دستی یا چند دستی
				۲ن	ترک همیاری و تعاون
				۱و	عدم اتحاد در مسائل مختلف
۱۶	۱۵	وابستگی به بیگانگان	اعتماد به قدرت های خارجی	۲و	خوش بینی به قدرت های خارجی
				۱و	ضعف معرفتی نسبت به شناخت قدرت های خارجی
				۲و	عدم بصیرت در مقابله با بیگانگان

منبع: (برگرفته از یافته های پژوهش)

نمودار شماره ۱: فراوانی مقوله های آسیب های کارگزاران در تحقق دولت اسلامی را در بیانات آیت الله خامنه ای نشان می دهد که بیشترین تأکید ایشان در خصوص آسیب های کارگزاران در تعویق تحقق دولت اسلامی مربوط به "عدالت گریزی" و "تجمل گرایی" است که در بیانات ایشان، به این موضوع ۲۰ بار تأکید و توجه شده است.

نمودار ۱: فراوانی مقوله های آسیب های کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت الله خامنه ای

گام بعدی پس از دسته‌بندی و تعیین فراوانی هر یک از این مقوله‌ها، توصیف و تحلیل هر یک از این مقوله است که به شرح ذیل است:

پیروی از هوای نفس

نداشتن تقوی و پیروی از هوای نفس از جمله آسیب‌های کارگزاران دولت است که در صورت وجود این آفت در بین کارگزاران، تحقق دولت اسلامی کند و یا حتی متوقف می‌شود. آیت‌الله خامنه‌ای می‌فرمایند: «نفس انسان، از همه دشمنان، دشمن تراست و چیزی است، که انسان برای ارضای آن، گاهی ممکن است حاضر شود که شریف‌ترین و عزیزترین ارزش‌ها را از یاد ببرد؛ اینجا نقطه انحراف است که هر لحظه در انتظار ماست که باید مواظب این موضوع بود (خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۹/۱۴). بر این اساس ایشان به صورت مکرر به کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران به داشتن تقوا تأکید می‌کنند: «یک تقوای فردی داریم، یعنی خویش‌داری در برابر طغیان نفس، یعنی پرهیزگاری که من و شما خودمان را از گناه حفظ کنیم. دوم، تقوای اجتماعی است که مربوط به اجتماع است که در این راه باید تلاش کنیم، یعنی باید دنبال عدالت در تمام حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، قضایی و... بود، دنبال حمایت از محرومین و مظلومان بود، با ظالم مقابله کرد...، این‌ها همه مطالبات اسلام است و تکلیف دینی است؛ پس اگر فردی، حوزه‌ی معرفتی اسلام و حوزه عملی اسلام را از محیط زندگی اجتماعی مردم و سیاسی مردم دور کند، بلاشک اسلام را نشناخته است. بنابراین این‌ها دستور خدا است؛ رعایت آن، تقوای دینی است؛ پس اگر تقوای دینی در وجود مسئولان نظام محقق گردد، تقوای سیاسی هم همراه آن خواهد بود (خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۲/۱۴).

یاس و ناامیدی

ایجاد ناامیدی برای رسیدن به وضع مطلوب و دست کشیدن از ادامه تلاش‌ها برای رسیدن به هدف نهایی و قانع شدن به وضع موجود از دیگر آسیب‌های کارگزاران است. آیت‌الله خامنه‌ای در این خصوص معتقدند: «کند کردن حرکت عمومی کشور با ایجاد یاس و ناامیدی یکی از گناهان ماست. مردم را مأیوس کنیم. نیروی محرکه را مأیوس کنیم. افق را در چشم کسانی که بایستی با شوق و امید جلو بروند تیره و تار کنیم. این کند کردن

حرکت مردم است که گناه بزرگی است (خامنه‌ای، ۱۳۸۵/۷/۱۸). در جای دیگر می‌فرماید: «ایجاد ناامیدی و یاس در جامعه توسط کارگزاران منجر به شکست ملت‌ها خواهد شد (خامنه‌ای، ۱۳۸۶/۶/۳۱) و هر کس ملت را با رفتار و کردار خود به سمت ناامیدی بکشانند، به دشمن کمک کرده است؛ هر کس می‌خواهد باشد (خامنه‌ای، ۱۳۸۲/۳/۲۲).

ترجیح رضایت مردم به جای رضایت خدا

بی‌توجهی بر رضایت خداوند از دیگر آسیب‌های فراروی کارگزاران دولت است. در این خصوص آیت‌الله خامنه‌ای بیان کرده‌اند: «هرچند رضایت مردم یکی از موضوعات مهم است، اما این جور نباشد که یکجایی، رضایت مردم و خوشایند مردم را در نظر بگیریم؛ اما رضایت خدا را در نظر نگیریم. رضایت مردم و خدمت به مردم چیز باارزشی است ولی تا جایی که خوشایند مردم معارض با تکلیف نباشد» (خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۶/۱۹).

تحجر و مقدس‌نمایی

تحجر به مفهوم جمود و انعطاف‌ناپذیری است. حالتی که شخص در مقابل هر پدیده‌ی جدید به دلیل تازه بودن واکنش منفی از خود نشان می‌دهد و یکی دیگر از آسیب‌های کارگزاران نظام، تحجر و مقدس‌نمایی است. آیت‌الله خامنه‌ای می‌فرمایند: «تحجر این است که، کسی که می‌خواهد کار بزرگی را انجام دهد، نتواند نیازهای زمان و لوازم زندگی یک ملت را لحظه به لحظه از قرآن بشناسد و بخواهد در یک وضعیت ایستا و بدون انعطاف، حکم نماید. این، امکان‌پذیر نیست. پس معنای تحجر آن است که، کسی که می‌خواهد از مبانی اسلام و فقه اسلام، برای جامعه استفاده کند، به ظواهر احکام اکتفا نماید و نتواند کشف طبیعی احکام و معارف اسلامی را، در آنجا که قابل کشف است، درک کند و برای نیاز مردم کشور نتواند دستور روز را ارائه دهد. این، بلای بزرگی است. پس اگر در رأس نظام‌های سیاسی‌ای که بر اساس اسلام تشکیل شده است، یا در آینده تشکیل خواهد شد، چنین روحیه‌ای وجود داشته باشد، یقیناً اسلام بدنام خواهد شد و معارف و احکام اسلامی نخواهند توانست جامعه را پیش ببرند (خامنه‌ای، ۱۳۷۶/۳/۱۴) در جای دیگر می‌فرماید: «به نام صلابت، دچار تحجر نشویم و روش‌هایی را که امتحان

کرده‌ایم و غلط از آب درآمده، بر آن پافشاری نکنیم (خامنه‌ای، ۱۳۸۳/۶/۳۱)، پس بنده طرفدار تحجر نیستم؛ طرفدار نوگرایی هستم. نوگرایی در روش‌ها. ممکن است روش‌ها تغییر پیدا کند؛ اما با تغییر روش‌ها، اصول تغییر پیدا نمی‌کند؛ اما اگر روشی به‌عنوان نوگرایی طرح شود و انسان متوجه شود که اصول و ارزش‌ها گم شده است، باید بفهمد که آن روش، غلط است (خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۳/۱۰).

تجددگرایی افراطی

تجددگرایی افراطی یعنی اندیشه‌های غیر اسلامی (ماتریالیستی، مارکسیستی، لیبرالیستی و...) را با اسلام برای زیبا جلوه دادن آن تلفیق می‌کنند که این موضوع هم در مذهب شیعه و سنی وجود داشته است. در حقیقت آراستن اسلام به آنچه از اسلام نیست و پیراستن آن از آنچه از اسلام هست که این امر برای رنگ زمان زدن و باب طبع زمان کردن است که آفت بزرگی برای نهضت انقلاب و تحقق دولت اسلامی است. در مورد این موضوع آیت‌الله خامنه‌ای می‌فرماید: «آن چیزی که من اصرار دارم که مسئولان توجه کنند که دشمنان نظام جمهوری اسلامی، وقتی نمی‌توانند در میدان اقتصادی، نظامی، امنیتی و... رو در رو مبارزه کنند، یک راه برای آن‌ها باقی می‌ماند و آن، این است که نظام اسلامی را به موضوعی برخلاف اصول و ارزش‌های خود سوق دهند و یا مسئولان را تحت تأثیر اندیشه‌های خود قرار دهند که از اندیشه و گفته‌های خود در زمینه مسائل انقلاب برگردد و مواضع خود را با اندیشه‌های تلفیق کنند و در نهایت تلاش می‌کنند مسئولانی حاکم شوند که مطابق با معیارهای غربی بیندیشد و عمل نماید. این کار را، از راه فشارهای تبلیغاتی، سیاسی و فرهنگی انجام می‌دهند که البته انسان‌های ضعیف‌النفس در مقابل این فشار نمی‌توانند مقاومت کنند و این خطر بزرگی است که در مقابل این خطر باید مثل کوه استوار ایستاد» (خامنه‌ای، ۱۳۷۶/۳/۱۴).

غفلت از مسائل فرهنگی

کم‌توجهی کارگزاران به مسائل فرهنگ اسلامی-ایرانی و دل‌بستگی به فرهنگ بیگانه (غربی) می‌تواند مانع جدی در تحقق دولت اسلامی گردد. در خصوص اهمیت مسائل فرهنگی آیت‌الله خامنه‌ای بیان می‌کنند: «فرهنگ، به معنای هوایی است که ما تنفس

می‌کنیم؛ شما ناچار هوا را تنفس می‌کنید، چه بخواهید، چه نخواهید؛ اگر این هوا تمیز باشد، در بدن شما آثاری دارد؛ اگر این هوا کثیف باشد، آثار دیگری دارد. فرهنگ یک کشور مثل هوا است؛ اگر درست باشد، آثاری دارد» (خامنه‌ای، ۱/ ۱۳۹۳). همچنین در جای دیگر به کارگزاران نظام تأکید می‌کنند: «اگر ملتی هویت، تاریخ، فرهنگ و زبان خود را فراموش کنند امری خطرناک است که به ذلت مردم آن کشور می‌انجامد (خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۹/۲۱). بنابراین مدیریت فرهنگ، اقدامی ضروری برای کارگزاران نظام است و مدیریت مسائل فرهنگی باید بر مبنای اسلام صورت گیرد. در جای دیگر می‌فرمایند: مسائل فرهنگی یکی از اساسی‌ترین موضوعات است، اما برخی از مسئولان ما در این حوزه دچار غفلت شده‌اند (خامنه‌ای، ۱۴/۹/۱۳۶۹) و برخی دیگر از افراد به تقلید از فرهنگ سایر نظام‌ها پرداخته‌اند؛ در صورتی که مبانی و فرهنگ این نظام‌ها با نظام اسلامی متفاوت است و این امر به معنی نادیده گرفتن مبانی و فرهنگ متفاوت نظام اسلامی با سایر نظام‌های حاکمیتی دنیاست (خامنه‌ای، ۲۳/۵/۱۳۷۰) که این امر می‌تواند به اشاعه فرهنگ بیگانه بیانجامد که از یک سو منجر به بحران هویت اجتماعی و دینی در بین افراد به ویژه جوانان می‌شود و از سوی دیگر باعث گرایش جوانان به الگوهای غربی و فرهنگ مبتذل غرب می‌گردد که این امر از خطرات مهمی است که نظام اسلامی را تهدید می‌کند. بر این اساس هر کشوری یک فرهنگ و اصولی دارد که از این فرهنگ باید مراقبت شود و دستگاه‌های حاکمیتی باید این اصول و فرهنگ را رعایت کنند؛ رودربایستی ندارد. اگر چنانچه می‌بینید فلان تئاتر، فلان فیلم، فلان کتاب، فلان نشریه با مبانی فرهنگ اسلامی - ایرانی مخالف است، جلوی آن را بگیرند و با آن برخورد کنند» (خامنه‌ای، ۴/۶/۱۳۹۴).

سکولاریسم

یکی دیگر از آفت‌ها و آسیب‌های کارگزاران در شکل‌گیری دولت اسلامی، اشاعه و ترویج سکولاریسم است. در واقع اشاعه سکولاریسم و شکل‌گیری دولتی مبتنی بر سکولاریسم برای انقلاب و نظام سیاسی که بر اساس یگانه‌انگاری دین و سیاست شکل گرفته است، سم مهلکی است که به پایه‌های آن آسیب جدی وارد می‌سازد. آیت‌الله خامنه‌ای بارها در مقاطع متفاوت در خصوص پیامدها و آسیب‌های سکولاریسم به کارگزاران نظام تأکید کرده‌اند: «بعضی‌ها می‌خواهند به صورت کلی دین و یکی از ارکان

اصلی آن، یعنی مسجد را از مسائل سیاسی کنار بگذارند. می‌گویند شما وارد سیاست نشوید؛ یعنی بیایید همان نمازتان را بخوانید و بروید؛ این همان سکولاریسم است. سکولاریسم به معنای بی‌دینی نیست، سکولاریسم به معنای این است که دین در غیر عمل شخصی، هیچ بروز و ظهوری نداشته باشد. این همان چیزی است که دشمنان می‌خواهند؛ آن دینی که با آن مخالف‌اند، به ایجاد نظام اسلامی می‌انجامد و اسلام را قدرتمند می‌کند. پس از اسلام می‌ترسند؛ اسلامی که دارای قدرت است، دارای سیاست است، دارای حکومت است، دارای توانایی‌های علمی و بین‌المللی است، از این اسلام می‌ترسند (خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۵/۳۱) و با هر روشی با آن مبارزه می‌کنند؛ زیرا اسلام مایه پدید آمدن یک تمدن معنوی و مادی مشترک است؛ چون اسلام می‌تواند جلوی تعدیات تمدن مادی ظالم امروز را بگیرد؛ لذا با اسلام مبارزه می‌کنند (خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۲/۵) و گرنه از اسلامی که قدرتی در اختیار ندارد، واهمه‌ای ندارند؛ آن وقت ما بیاییم اسلام را در کانون‌های اصلی خود یعنی مساجد، به صورت کلی از مسائل جامعه، از مسائل سیاست خارج کنیم؟ این جفای بزرگی است که مسئولان نظام باید مراقب این امر باشند (خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۵/۳۱).

تجمل‌گرایی

از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، تجمل‌گرایی یکی از مهم‌ترین آسیب‌های کارگزاران است که در صورت وجود تجمل‌گرایی در بین کارگزاران، تحقق دولت اسلامی به تعویق خواهد افتاد که ایشان در بیانات خویش، ۲۰ بار به این موضوع تأکید کرده‌اند؛ زیرا اگر اشرافی‌گری و رفاه‌طلبی در بین کارگزاران فزونی بگیرد، روحیه انقلابی را از دست خواهند داد و داعیه دفاع از انقلاب و ارزش‌های آن که یکی از این ارزش‌ها تشکیل دولت اسلامی است، تضعیف می‌شود. در این خصوص آیت‌الله خامنه‌ای می‌فرماید: از جمله چیزهایی که روند حرکت شکل‌گیری دولت اسلامی را کند می‌کند، نمود اشرافی‌گری در مسئولان بالای کشور است (خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۶/۵). پس ساده زیستی بسیار با ارزش است؛ اما اگر بخواهیم تجمل، اسراف و زیاده‌روی را که بالای بزرگی است، از جامعه ریشه کن کنیم، با حرف نمی‌شود، که از یک طرف بگوییم و از طرف دیگر مردم نگاه کنند و ببینند عملمان جور دیگر است. باید عمل ما شاهد بر حرف‌هایمان باشد تا اثرگذار باشد» (خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۶/۲).

در نهایت ایشان بیان می‌کنند: اشرافی‌گری دو عیب دارد؛ عیب دومش از عیب اولش بزرگ‌تر است. عیب اول اشرافی‌گری، اسراف، افزایش مخارج دولتی، ایجاد فاصله بین مردم و دولت، افزایش مشکلات طبقات مستضعف و... است؛ اما عیب دوم بدتر است و آن این است که فرهنگ‌سازی می‌کند و هنگامی که چنین چیزی فرهنگ‌سازی شود، نه تنها مسئولان، بلکه تمام مردم به سوی آن کشیده می‌شوند. علاوه بر تضعیف عدالت‌خواهی، موجب راحت‌طلبی می‌شود و مسئولانی که به این آفت آلوده می‌شوند، طبعاً سختی‌ها را تحمل نخواهند کرد؛ درحالی‌که لازم تحقق دولت اسلامی، تحمل و بردباری در برابر سختی‌ها و مشکلات است (خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۶/۸).

همچنین در نهایت ایشان تأکید می‌کنند که توجه داشته باشند که شایسته است کارگزاران دولت، از طبقه‌ای باشند که محرومیت و مظلومیت مستضعفان جامعه را لمس کرده و در فکر رفاه آنان باشند، نه از سرمایه‌داران مرفه و غرق در لذات و شهوات که تلخی محرومیت و رنج گرسنگان را نمی‌توانند بفهمند.

فساد

آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص فساد کارگزاران معتقدند: «بنده از ضعف‌های فعالیت‌های مسئولین کشور آگاه هستم؛ ضعف‌های زیادی وجود داشته که این مربوط به مدیران ما است، مربوط به حرکت عمومی نظام اسلامی نیست. یکی از این ضعف‌ها، مسئله فساد است. وجود فساد در ابعاد مختلف نظیر فساد اقتصادی همچون ارزدهای هفت‌سر افسانه‌ها است که از بین بردن آن به راحتی امکان‌پذیر نیست؛ ولی حتماً باید انجام شود، زیرا همچون ویروس بسیار خطرناک و واگیردار است» (خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۴/۷). همچنین در جای دیگر می‌فرمایند: منصب حکومتی، جایگاه قدرت و منابع مالی است که باید در مقابل وسوسه‌ها مقاومت کرد. افرادی که متدین‌اند، در مقابل این وسوسه‌ها مقاومت می‌کنند، اما افراد در درجات پایین ممکن است در مقابل این وسوسه‌ها نتوانند مقاومت بکنند. شما باید مراقب باشید و نگذارید در یک گوشه‌ای نا سلامتی اقتصادی (فساد، رشوه و...) به وجود بیاید و حتی قبل از آنکه دستگاه‌های نظارتی وارد عمل گردند، خود مدیر دستگاه مراقب سلامت آن باشد. در دستگاه‌های اجرایی، اکثریت کارکنان، سالمند؛ اما زمانی که یک، دو و ده مورد انسان‌های ناسالم در یک دستگاه حضور پیدا کنند، زحمات این مجموعه

زحمت کش ضایع می‌شود، و هم بدنام می‌شوند. بنابراین، فساد، محیط اطمینان و اعتماد را از بین می‌برد که به باید با آن مبارزه کرد (خامنه‌ای، ۶/۶/۱۳۹۲). در نهایت، ایشان به سلامت و پاکدستی خود مسئولان نظام تأکید می‌کنند: «با دستمال کثیف نمی‌توان شیشه را تمیز کرد و لازمه‌ی مقابله‌ی جدی با مسئله‌ی فساد پاکدستی و سلامت کارگزاران نظام در قوای سه‌گانه و نهادهای مختلف است، ولی کسی که خودش آلوده به فساد باشد، قادر نخواهد بود با فساد مبارزه کند» (خامنه‌ای، ۳۰/۱۳۸۱/۷).

عدالت‌گریزی

از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، بی‌توجهی به رعایت عدالت، یکی دیگر از مهم‌ترین آسیب‌های کارگزاران است که به دلیل اهمیت این موضوع، ایشان ۲۰ بار به این موضوع تأکید کرده‌اند. ایشان در این خصوص معتقدند: «اساس پیشرفت بدون عدالت همان نتیجه‌ای را خواهد داشت که تمدن غرب، امروز به آن دچار شده است (خامنه‌ای، ۶/۶/۱۳۹۲) و عدالت در منظومه فکری ایشان به قدری اهمیت دارد که می‌فرمایند: «جامعه اسلامی باید دنبال عدالت برود و اگر عدالت نیست، آن را تأمین کند. اگر در دنیا دو نقطه عدل و ظلم وجود داشته باشد و هر دو هم در جامعه غیر اسلامی باشد، اسلام به آن نقطه عدل و لو غیر اسلامی، توجه موافق دارد (خامنه‌ای، ۱۰/۱۰/۱۳۷۳)؛ زیرا اگر عدالت حاکم شود، شاهد ریشه‌کنی فقر، جهل و استضعاف هستیم (خامنه‌ای، ۱۴/۳/۱۳۹۵). در جای دیگر می‌فرمایند: «ممکن است یک نظامی، دستگاه‌های اداری متنوع و زیرساخت‌های لازم برای اداره کشور وجود داشته باشد اما عدالت نداشته باشد؛ از این باید ترسید. آنچه عدالت را در اجتماع تضمین می‌کند، وجود و حضور انسان‌های معتقد، با اراده و خداترس است. از خدا بترسد، از غیر خدا نترسد. اگر این امر محقق شد، آن وقت با این دستگاه‌های متنوع و امروزی، می‌توان به صورت کامل به عدالت رسید؛ ولی اگر این اراده، در مسئولان نبود و در این اراده سستی و اختلال ایجاد شد، هیچ‌کدام از این دستگاه‌ها به خودی خود عدالت را تأمین نخواهد کرد، بلکه گاهی حتی زمینه را برای بی‌عدالتی فراهم می‌کند» (خامنه‌ای،

خلف وعده به مردم

آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص عمل نکردن کارگزاران به وعده‌هایشان نسبت به مردم می‌فرماید: بعد از آن که مردم، من و شما را انتخاب کردند، ما در قبال آن‌ها وظایف جدی داریم. بر سر مردم منت نگذارید که ما این کارها را برای شما کردیم یا می‌خواهیم بکنیم؛ نه آنچه را که برای مردم انجام دادید، درباره‌اش مبالغه کنید؛ مثلاً کار کوچکی انجام دادید، آن را بزرگ کنید و نه این که وعده بدهید و عمل نکنید؛ زیرا اگر خلف وعده کنید، احسانتان باطل خواهد شد و همان مقدار راستی هم که وجود دارد، آن را در چشم مردم بی‌فروغ خواهد کرد. اگر خلف وعده کنید، موجب خشم و نفرت خدا و عدم رضایت مردم از عملکرد کارگزاران می‌شود (خامنه‌ای، ۱۳۷۹/۹/۱۲).

قانون‌گریزی

آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص قانون‌گریزی می‌فرماید: «مسئولان نباید از قانون تخطی کنند، در اجرای قانون هم هرگز نباید تأمل و تردید ورزید (خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۶/۲۶)؛ زیرا قانون‌گریزی نقاط قوت نظام را به نقطه‌ضعف تبدیل می‌کند (خامنه‌ای، ۱۳۸۸/۱۲/۶). همچنین در جای دیگر می‌فرماید: «قانون باید درصدد برطرف کردن مشکلات باشد. قانون نباید آلت دست صاحبان زر و زور باشد. برای مثال، قانونی وضع می‌شود که اگر فردی نردبان گذاشت و از دیوار خانه فردی بالا رفت، قانونش این است که مجازات شود؛ فرقی نمی‌کند که نردبان را به خانه‌ی چه کسی بگذارد؛ فقیر باشد، غنی باشد. همه از این قانون سود می‌برند. بنابراین نباید اجازه داد قانون در اختیار کسانی قرار بگیرد که از زر و زور استفاده می‌کنند (خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۳/۳۰). در نهایت ایشان برای تأکید بر پایبندی کارگزاران به اجرای قانون، تأکید می‌کنند: «قانون وسیله‌ای برای آسایش، آرامش کشور و حفظ وحدت ملی است و همانند ریلی است که اگر از این ریل خارج شدیم، حتماً آسیب می‌بینیم. گاهی قانون معیوب است؛ اما اگر به همان قانون معیوب عمل نشود به هرج و مرج منتهی خواهد شد و ضرر عمل نشدن به آن بیشتر از ضرر عمل کردن به قانون است. بنابراین در صورت فقدان قانون صواب، باید قانون معیوب را تا زمان اصلاح آن اجرا کرد (خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۶/۶).

سلطه‌جویی بر مردم

یکی از آفت‌ها و آسیب‌های کارگزاران، ظلم و ستم و سلطه‌جویی است. «ظلم و ستم از هر نظامی سربزند آفت برای بشریت است؛ لیکن هر دولتی و هر مجموعه‌ای که نسبت به دیگران ظلم و استکبار بورزند، آفتی در جامعه‌ی بشری به وجود می‌آورند. ستیزه با این حالت هم یک حالت مطلوب اسلامی است» (خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۶/۲). پس سلطه‌جویی آفتی است که قدرت‌مداران عالم را همیشه تهدید کرده و این امر بسیار لغزنده است و آسیب کار مسئولان این است که از حوزه اقتدار برای سلطه‌جویی، زورگویی و افزون‌طلبی استفاده کنند و این آسیب بزرگی است (خامنه‌ای، ۱۳۸۲/۵/۱۵). بنابراین در جای دیگر تأکید می‌کنند: «اگر مدیران، از سلامت، عدل، تقوا، ورع، استقامت دور باشد و بر مردم سلطه داشته باشند، نمی‌تواند این جامعه را به سرمنزل مطلوب هدایت کنند (خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۴/۲۰)

اختلاف و تفرقه‌افکنی

شکل‌گیری دولت اسلامی در سایه دوری از تفرقه، اختلاف و تحکیم ارکان مودت و محبت امکان‌پذیر است. در این خصوص آیت‌الله خامنه‌ای معتقد است: «اختلاف و تفرقه بین کارگزاران، کاری غلط است که روندها و کارها را کند می‌کند (خامنه‌ای، ۱۳۸۵/۳/۲۹) و می‌تواند مسیر سعادت دنیای اسلامی را سال‌ها به تعویق بیندازد» (خامنه‌ای، ۱۳۸۵/۱/۲۷). بر این اساس، ایشان به دوری از تفرقه و لزوم وحدت برای تحقق دولت اسلامی تأکید می‌کنند؛ زیرا معتقدند تفرقه سبب شکسته شدن قدرت و از بین رفتن توان نیروهای بالقوه و بالفعل جامعه می‌شود و دلیل اینکه گاهی در میدان کاری از ما بر نمی‌آید، این است که با هم متحد و یکی نیستیم و بهانه‌های گوناگون از یکدیگر جدا شده‌ایم (خامنه‌ای، ۱۳۸۳/۲/۱۸).

جناح‌گرایی افراطی

نفس اختلاف‌نظر در جناح‌های متفاوت امری طبیعی و غیرقابل انکار است و درعین حال می‌تواند زاینده پیشرفت نیز باشد، مشروط بر آنکه از آثار منفی و انحرافی آن اجتناب شود و این شرط، زمانی تحقق خواهد یافت که مسئولین از جاده تقوای الهی خارج نشوند. در

این خصوص آیت الله خامنه‌ای می‌فرماید: اختلافات درون گروهی و بگو مگوهای داخلی تا آنجا مجاز است که این صف را در برابر صف متقابل قرار ندهد و متزلزل نکند. مسئولان حواستان جمع باشد، خودتان را از زیر سؤال نبرید. عزت و بقا نظام جمهوری اسلامی در گرو آن است و این‌ها را باید حفظ کنید. از این مرحله که گذشتید این طبیعی است که هر کس و هر جناحی دیدگاه و فکری دارد، اشکالی ندارد ولی به همدیگر تعرض نکنید (خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۹/۱۴). در جای دیگر می‌فرماید: «یکی از چالش‌های درونی ما، سرگرم شدن به اختلافات در داخل کشور؛ اختلافات فرعی و اختلافات سطحی است، اگر این اختلافات ما را در مقابل هم قرار بدهد، تعارض به وجود بیاورد، ما را از مسائل اصلی غافل کند و انسجام ملت از بین می‌رود» (خامنه‌ای، ۱۳۹۳/۳/۱۴).

وابستگی به بیگانگان

یکی دیگر از آسیب‌های کارگزاران که می‌تواند تحقق دولت اسلامی را کند یا متوقف سازد، اعتماد و دل‌بستگی به قدرت‌های خارجی است. آیت‌الله خامنه‌ای معتقدند: اعتماد به قدرت‌های بیگانه مثل سراب است، انسان تشنه، زمین خشک را از دور شبیه آب می‌بیند؛ بعد که نزدیک می‌شود، می‌بیند هیچ چیز نیست. وابستگی، امید بستن و اعتماد به قدرت‌های بیگانه، اعتماد به آن کسی که با اصل وجود شما مخالف است، خطای بزرگی است. به آن قدرتی که اصل وجود جمهوری اسلامی را، اصل قدرت گرفتن اسلام را نمی‌تواند بپذیرد، نمی‌شود اعتماد کرد و امید داشت و این همان سراب است؛ ولی اگر به خدا توکل کردید، رزق لا یحتسب وجود دارد؛ اگر به شیطان اعتماد کردیم، سراب است؛ این حرفی است که من و شما باید همیشه در ذهنمان باشد. تلاش کنید، ابتکار به خرج بدهید، نیروی حقیقی خداداد خودتان را به میدان بیاورید، با توکل به خدا، آن وقت خدا کمک خواهد کرد. اما اگر چنانچه نشستید به انتظار اینکه قدرت‌های بیگانه کمک کنند، آن وقت همان سراب خواهد بود. پس از اعتماد به قدرت‌های بیگانه، خیری نمی‌رسد (خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۱/۱۹).

در نهایت، آیت‌الله خامنه‌ای، پس از بیان آسیب‌های کارگزاران که می‌تواند تحقق دولت اسلامی را به تعویق قرار بیندازد، به الگوی آرمانی دولت اسلامی؛ یعنی حکومت پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع) اشاره می‌کنند که کارگزاران می‌توانند با الگو گرفتن از این حکومت‌ها، از آسیب‌های مذکور اجتناب ورزند. در این خصوص می‌فرماید: «انقلاب

اسلامی الگو خود را از پیامبر اکرم (ص) و امیرالمؤمنین (ع) گرفت و نظام جمهوری اسلامی به وجود آمد» (خامنه‌ای، ۱/ ۱/ ۱۳۸۰)؛ البته این الگوگیری به معنای همسانی و هم‌ترازی با حکومت و حکمرانی نبوی و علوی نیست؛ بلکه این الگوگیری در راستای جهت‌گیری مسئولین نظام اسلامی حائز اهمیت است (خامنه‌ای، ۱۶/ ۱/ ۱۳۷۰). در جای دیگر ایشان می‌فرماید: در گام اول همه افراد به ویژه مسئولان نظام باید به متون اسلامی مراجعه کنند. از قرآن، سنت و از متون اسلامی، اصول و پایه‌های اصلی حکمرانی را اخذ کنند. آنچه دولت اسلامی و حکومت اسلامی بایستی به‌طور دائم در نظر داشته باشد این است که باید حکومت نبوی و علوی را معیار قرار بدهد. بنابراین ما مسئولان، خودمان را با این نوع حکومت بسنجیم؛ هر مقداری که بین ما و آن‌ها حکومت فاصله است، آن را عقب‌ماندگی به حساب بیاوریم. اگر چنانچه کارهایی که مایه‌ی افتخار به‌حسب ارزش‌های اسلامی است انجام می‌دهیم، در اهمیت آن مبالغه نکنیم، بلکه با حکومت نبوی و علوی مقایسه کنیم که بین ما و حکومت پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع) چقدر فاصله است و آن را رفع کنیم (خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۶/۷).

نتیجه‌گیری

در سال ۱۳۵۷ با پیروزی انقلاب اسلامی، نظام جمهوری اسلامی به‌عنوان نقطه عطف و اولین تجربه تاریخ سیاسی شیعه در مردم‌سالاری دینی استقرار یافت که مکانیسم دولت‌سازی موجود در آن بر مبنای آموزه‌های دین اسلام است؛ اما تاکنون به‌رغم تلاش‌های فراوانی که در خصوص دولت‌سازی اسلامی صورت گرفته؛ اما هنوز دولت اسلامی در معنای واقعی تحقق‌نیافته است؛ زیرا چالش‌ها و آسیب‌های فراروی تحقق دولت اسلامی است که یکی از این آسیب‌ها مربوط به کارگزاران نظام اسلامی است. کارگزاران از ارکان اصلی دولت اسلامی هستند و چگونگی عملکرد کارگزاران در دستیابی به سعادت و شقاوت جامعه تأثیرگذار است. بنابراین رفتار نامطلوب کارگزاران می‌تواند آسیب جدی به نظام و دولت اسلامی وارد نماید.

بر این اساس، آسیب‌شناسی کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان رهبر جامعه ایران، می‌تواند در شناخت آسیب‌های کارگزاران مثمر‌تر باشد و موجبات پیشگیری و یا درمان آسیب‌ها را فراهم نماید. به همین منظور این مقاله به

دنبال این بود که به این پرسش پاسخ دهد که از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، چه آسیب‌هایی در خصوص کارگزاران منجر به تعویق تحقق دولت اسلامی شده است؟

برای بررسی این موضوع از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده شد و ۱۶ مقوله در خصوص آسیب‌های کارگزاران تعیین و هر یک از این مقوله‌ها مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. نتیجه‌ای که از این یافته‌ها به دست آمده این است که آنچه دولت اسلامی را از سایر دولت‌ها متمایز می‌کند؛ مبانی و جهت‌گیری اسلامی آن است که از منظر آیت‌الله خامنه‌ای مهم‌ترین چالش‌ها و آسیب‌های کارگزاران که می‌تواند تحقق دولت اسلامی را به تعویق اندازد عبارت‌اند از: پیروی از هوای نفس، یاس و ناامیدی، ترجیح رضایت مردم به جای رضایت خدا، تحجر و مقدس‌نمایی، تجددگرایی افراطی، غفلت از مسائل فرهنگی، تجمل‌گرایی، سکولاریسم، فساد، خلف وعده به مردم، عدالت‌گریزی، قانون‌گریزی، سلطه‌جویی، جناح‌گرایی افراطی، تفرقه‌افکنی و وابستگی به بیگانگان است. همچنین ایشان، اصلی‌ترین و مهم‌ترین آسیب‌های کارگزاران را عدالت‌گریزی و تجمل‌گرایی می‌دانند که راهکار ایشان برای رفع این آسیب‌ها، الگو‌گیری از دولت نبوی و علوی است. بنابراین می‌توان اذعان کرد، کارگزاران مهم‌ترین عناصر و ارکان جامعه اسلامی هستند که اصلی‌ترین اقدامات و سیاست‌گذاری‌ها توسط آنان اتخاذ و اعمال می‌گردد. بر این اساس اگر اندیشه، رفتار و عملکرد آنان از سلامت لازم برخوردار نباشد، می‌تواند موجب کندی و حتی توقف شکل‌گیری دولت اسلامی گردد. بنابراین کارگزاران برای پیشگیری و درمان این آسیب‌ها باید از دولت پیامبر اکرم (ص) و امامان معصوم (ع) الگو‌برداری نمایند تا تحقق دولت اسلامی تسهیل و تسریع گردد.

منابع

- اسکندری، مجتبی، یوسف خواه، مصطفی (۱۳۹۷)، واکاوی مفاهیم تغییر، توسعه و تحول سازمانی با استفاده از روش تحلیل محتوا، توسعه‌سازمانی پلیس، شماره ۶۶، صص ۱۱-۴۶
- آشوری، داریوش (۱۳۹۱). *دانشنامه سیاسی*. تهران: انتشارات مروارید.
- ایمان، محمد تقی، نوشادی، محمودرضا (۱۳۹۰)، تحلیل محتوای کیفی، پژوهش، س ۳، ش ۲، ص ۱۷
- امیری فرح آبادی، جعفر (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی فرایند سیاست‌پژوهی در نظام آموزش عالی ایران، مطالعه کیفی، مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی، دوره هشتم، شماره ۴، ص ۱۴۴.
- آخی، محمدرضا؛ جولکی (۱۴۰۰)، شاخص‌های انتخاب کارگزاران در جامعه اسلامی از منظر امام علی (ع)، حکمرانی متعالی، شماره ۶، ۱۴۱ تا ۱۴۷
- باردن، لورنس (۱۳۷۵). *تحلیل محتوا، ترجمه ملیحه آشتیانی*. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- بنیانیان، حسن (۱۳۷۹)، *مدلی بر آسیب‌شناسی انقلاب اسلامی*. تهران: نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه صنعتی شریف.
- باقری، مسلم؛ مباشری، علی اصغر (۱۴۰۰)، آسیب‌شناسی کارگزاران در تحقق دولت اسلامی در روند شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای، *مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی*، دوره ۴، شماره ۲، ۱۱۰-۸۵
- خامنه‌ای، آیت‌الله سید علی (۱۳۶۹/۹/۱۴)، *بیانات در دیدار کارگزاران نظام*
- (۱۳۶۹/۴/۲۰)، *بیانات در دیدار با کارگزاران نظام*
- (۱۳۶۹/۵/۷)، *بیانات در دیدار مسئولان صدا و سیما*
- (۱۳۷۰/۱/۱۶)، *بیانات در خطبه‌های نماز جمعه*
- (۱۳۷۰/۵/۲۳)، *بیانات در دیدار کارگزاران نظام*
- (۱۳۷۳/۱۰/۱۰)، *بیانات در دیدار با کارگزاران نظام و نمایندگان سیاسی کشورهای اسلامی با رهبر انقلاب*
- (۱۳۷۴/۹/۱۶)، *بیانات در دیدار با جمعی از روحانیون*
- (۱۳۷۶/۳/۱۴)، *بیانات در مراسم هشتمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)*
- (۱۳۷۷/۲/۲)، *بیانات در دیدار با جمعی از روحانیون*
- (۱۳۷۸/۶/۱۰)، *بیانات در دیدار با جمعی از بسیجیان*
- (۱۳۷۸/۱/۱۶)، *بیانات در دیدار با کارگزاران نظام*

- (۱۳۷۹/۴/۹)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام
- (۱۳۷۹/۹/۱۲)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام
- (۱۳۸۰/۹/۲۱)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام
- (۱۳۸۰/۱/۱)، بیانات در دیدار با زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی
- (۱۳۸۲/۵/۱۵)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام
- (۱۳۸۲/۳/۲۲)، بیانات دیدار با مردم ورامین
- (۱۳۸۳/۲/۱۸)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام
- (۱۳۸۳/۶/۳۱)، بیانات در دیدار با اعضای مجلس خبرگان
- (۱۳۸۴/۶/۸)، بیانات در دیدار رئیس جمهور و هیئت دولت
- (۱۳۸۴/۶/۵)، بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت
- (۱۳۸۴/۳/۱۰)، بیانات در دیدار با اعضای ستاد برگزاری سالگرد ارتحال امام

خمینی (ره)

- (۱۳۸۵/۱/۲۷)، بیانات در دیدار کارگزاران نظام
- (۱۳۸۶/۶/۳۱)، بیانات در دیدار کارگزاران نظام
- (۱۳۸۶/۱/۱)، بیانات در دیدار اعضای دولت نهم
- (۱۳۸۷/۶/۲)، بیانات در دیدار با رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت
- (۱۳۸۸/۱۲/۶)، بیانات در دیدار با اعضای مجلس خبرگان
- (۱۳۸۸/۴/۷)، بیانات در دیدار با رئیس و مسئولان قوه قضاییه
- (۱۳۹۲/۶/۶)، بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت
- (۱۳۹۳/۳/۱۴)، بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی
- (۱۳۹۴/۶/۴)، بیانات دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت
- (۱۳۹۵/۱/۱۹)، بیانات در دیدار با فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی ارتش
- (۱۳۹۵/۲/۱۴)، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام بیانات در بیست و هفتمین

سالگرد رحلت امام خمینی (ره)

- (۱۳۹۵/۵/۳۱)، بیانات در دیدار با ائمه جماعات مساجد استان تهران
- (۱۳۹۶/۲/۵)، بیانات در دیدار با مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی با

رهبر انقلاب

- (۱۳۹۶/۶/۲۶)، بیانات در مراسم دانش آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم

انتظامی

- (۱۳۹۷/۷/۳۰)، بیانات در دیدار با نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی
- (۱۴۰۱/۴/۷)، بیانات در با رئیس و مسئولان قوه قضاییه
- شریفی، محمد؛ فائق، مجتبی (۱۳۹۴)، آسیب‌شناسی خواص و رویکرد سیاسی کارگزاران حکومت نسبت به آنان از دیدگاه نهج البلاغه، پژوهش‌های نهج البلاغه، سال ۱۴، شماره ۴، ۱۷۵-۱۹۸
- شریفی، محمد؛ فائق، مجتبی (۱۳۹۵)، آسیب‌شناسی اخلاقی کارگزاران حکومت دینی در نهج البلاغه، پژوهش‌های نهج البلاغه، دوره ۴، شماره ۱۴، ۱-۱۶
- شعبانی، قاسم (۱۳۸۶)، حقوق اساسی و ساختار حکومت جمهوری اسلامی ایران، تهران: انتشارات اطلاعات
- صادقی، الهه؛ موحدی، سمانه (۱۴۰۲)، مبانی و شاخص‌های دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، دولت‌پژوهی، دوره ۹، ش ۳۳، ۲۰۲
- صفی‌لو، صابر و دیگران (۱۴۰۰)، آسیب‌شناسی دنیا‌زدگی مدیران و شاخصه‌های آن در حوزه اقتصاد در اندیشه و سیره امام علی (ع) با محوریت نهج البلاغه، پژوهشنامه قرآن و حدیث، شماره ۲۸، ۱۴۰
- عترت دوست، محمد (۱۳۹۷)، روش‌شناسی فهم حدیث با روش تحلیل محتوا و تحلیل گفتمان، حدیث‌پژوهی، س ۱۱، ش ۲۱: صص ۳۰۰-۳۱۰
- عسگری، مریم؛ نبوی زاده، صدیقه (۱۳۹۶)، کتاب آسیب‌شناسی کارگزاران از دیدگاه قرآن و معصومین (ع)، تهران: نشر فرهوش
- فیرحی، داود (۱۳۹۵)، نظام سیاسی و دولت در اسلام، تهران: انتشارات سمت.
- محمدپور، احمد (۱۳۹۲)، روش تحقیق کیفی (ضد روش)، تهران: جامعه‌شناسان مومنی راد، اکبر و دیگران (۱۳۹۲)، تحلیل محتوای کیفی در آئین پژوهش، اندازه‌گیری تربیتی، س ۴، ش ۱۴، ۱۸۸-۲۱۴
- ممی زاده، جعفر (۱۳۷۵)، فرهنگ شالوده‌سازمان. مجله تدبیر
- معین، محمد (۱۳۸۶)، فرهنگ فارسی، تهران: انتشارات زرین، چاپ سوم
- مقیم، محمد (۱۳۹۴)، اصول و مبانی مدیریت از دیدگاه اسلام، تهران: انتشارات راه‌دان
- مرادی برلیان، مهدی؛ حسینی بهشتی، سیدرضا (۱۳۹۷)، دولت ممتنع و خوانش انتقادی و نظریه امتناع دولت مدرن اسلامی، پژوهش عمومی، دوره ۱۹، شماره ۵۸، ۸-۱۱۰

ناصری فر، وحید؛ گیاهی، یاسمن (۱۳۹۴)، آسیب شناسی سیستم مدیریت و مدیران در معاونت مالی و اداری وزارت بازرگانی و استراتژی های بهبود آن، مطالعات مدیریت، دوره ۲۳، شماره ۷۷، ۱-۲۷

هریسی نژاد، کمال‌الدین (۱۳۸۰)، نظری بر ابعاد حقوقی انتخابات و راه های توسعه آن. نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دوره ۴۴، شماره ۱۸۰-۱۸۱، ص ۹۸۲.
هولستی، ال. ار (۱۳۷۳). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، ترجمه نادر سالارزاده امیری. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی

References

Brodeur, Michael (2008), the Role of organizational Diagnosis in Organization Learning. Antioch New England Graduate School, *Journal of Counseling and Development*, pp. 642-650.

Chelmsky Eleanor (1989), *Content analysis: A methodology for structuring and analyzing written material*. Publish by: united States General Accounting Office (GAO)

Janicijevic, N (2010), Business Processes in Organizational Diagnosis, *Management*, 15(2). Pp85-106

Shannon, S (2005), Tree Approaches to qualitative Content analysis, *Qualitative Health Research*, 15(9): 88-127.

Translated References into English

Eskandari, Mojtabi, Yousef Khah, Mostafa (2018), Analyzing the concepts of change, development and organizational transformation using content analysis method, *Police Organizational Development Quarterly*, No. 66, pp. 46-11. [In Persian]

Ashouri, Dariush (2012). *Political encyclopedia*. Tehran: Marvarid Publications. [In Persian]

Iman, Mohammad Taqi, Noshadi, Mahmoudreza (2011), *Qualitative Content Analysis*, *Research Quarterly*, Q3, Vol.2, P.17. [In Persian]

Amiri Farahabadi, Jafar (2016). Pathology of the political research process in Iran's higher education system, a qualitative study, *Quarterly Journal*

of Interdisciplinary Studies in Humanities, Volume 8, Number 4, p. 144.
[In Persian]

Ishaghi (2006), Ethical-Administrative Pathology of Agents, Tubi Quarterly, No. 43. [In Persian]

Akhi, Mohammadreza; Jolki (2021), the indicators of the selection of agents in the Islamic society from the perspective of Imam Ali (a.s.), Transcendent Governance Quarterly, No. 6, 141-147. [In Persian]

Barden, Lawrence (1996). Content analysis, translated by Maliha Ashtiani. Tehran: Shahid Beheshti University. [In Persian]

Banianian, Hassan (2000), a model on the pathology of the Islamic revolution. Tehran: Representation of Supreme Leader in Sharif University of Technology. [In Persian]

Bagheri, Muslim; Mubasheri, Ali Asghar (2021), Pathology of agents in the realization of the Islamic state in the process of the formation of the new Islamic civilization from the perspective of Ayatollah Khamenei, Fundamental Studies of the New Islamic Civilization, Volume 4, Number 2, 85 -110. [In Persian]

Khamenei, Ayatollah Seyyed Ali (5/12/1990), statements in the meeting with the agents of the regime. [In Persian]

----- (11/7/1990), statements in the meeting with the agents of the system. [In Persian]

----- (29/7/1990), Binat in a meeting with radio and television officials. [In Persian]

----- (5/4/1991), statements in Friday prayer sermons. [In Persian]

----- (14/8/1991), statements in the meeting of the agents of the system. [In Persian]

----- (31/12/1994), statements in the meeting with the regime officials and political representatives of Islamic countries with the leader of the revolution. [In Persian]

----- (7/12/1995), statements in a meeting with a group of clerics. [In Persian]

- (4/6/1997), statements at the eighth anniversary of the death of Imam Khomeini (RA). [In Persian]
- (22/4/1998), statements in a meeting with a group of clerics. [In Persian]
- (1/9/1999), statements in a meeting with a group of Basijians. [In Persian]
- (5/4/1999), statements in the meeting with the agents of the system. [In Persian]
- (29/6/2000), statements in the meeting with the agents of the regime. [In Persian]
- (2/12/2000), statements in the meeting with the agents of the system. [In Persian]
- (12/12/2001), statements in the meeting with the agents of the system. [In Persian]
- (21/3/2001), statements in the meeting with the pilgrims and the neighbors of the holy shrine of Razavi. [In Persian]
- (6/8/2003), statements in the meeting with the agents of the system. [In Persian]
- (12/6/2003), statements of the meeting with the people of Varamin. [In Persian]
- (7/5/2004), statements in the meeting with the officials of the system. [In Persian]
- (21/9/2004), statements in the meeting with the members of the Assembly of Experts. [In Persian]
- (30/8/2005), statements in the meeting between the president and the government delegation. [In Persian]
- (27/8/2005), statements in the meeting between the president and members of the government delegation. [In Persian]

- (31/5/2005), statements in the meeting with the members of the headquarters for the anniversary of the death of Imam Khomeini (RA). [In Persian]
- (16/4/2006), statements in the meeting of the officials of the Nizam. [In Persian]
- (22/9/2007), statements in the meeting of the officials of the Nizam. [In Persian]
- (21/3/2007), statements in the meeting of members of the 9th government. [In Persian]
- (23/8/2008), statements in the meeting with the president and members of the government delegation. [In Persian]
- (25/2/2009) Statements in the meeting with the members of the Assembly of Experts. [In Persian]
- (28/6/2009) Statements in the meeting with the head and officials of the judiciary. [In Persian]
- (28/8/2013), statements in the meeting between the president and members of the government delegation. [In Persian]
- (4/6/2014), statements at the ceremony of the 25th anniversary of Imam Khomeini's death. [In Persian]
- (26/8/2015), statements of the meeting with the president and members of the government delegation. [In Persian]
- (7/7/2016), statements in the meeting with the commanders and employees of the Air Force. [In Persian]
- (3/5/2016), Bayanat in a meeting with the agents of the Bayanat system on the 27th anniversary of Imam Khomeini's death. [In Persian]
- (21/8/2016), statements in the meeting with the imams of mosques in Tehran province. [In Persian]
- (25/4/2017), statements in the meeting with the leaders of the regime and the ambassadors of the Islamic countries with the leader of the revolution. [In Persian]

------(7/9/2017), statements at the graduation ceremony of students of the University of Police Sciences. [In Persian]

------(22/10/2018), statements in the meeting with representatives and employees of the Islamic Council. [In Persian]

------(28/6/2022), statements with the head and officials of the judiciary. [In Persian]

Sharifi, Mohammad; Faiq, Mojtabi (2015), Pathology of the characteristics and political approach of government officials towards them from the point of view of Nahj al-Balagheh, Nahj al-Balagheh Research Journal, year 14, number 4. [In Persian]

Sharifi, Mohammad; Faiq, Mojtabi (2017), Moral Pathology of Religious Rulers in Nahj al-Balagheh, Nahj al-Balagheh Research Journal, Volume 4, Number 14 [In Persian]

Shabani, Qasim (2007), Fundamental Rights and Government Structure of the Islamic Republic of Iran, Tehran: Information Publications [In Persian]

Safi Lu, Saber and others (2021), the pathology of worldliness of managers and its indicators in the field of economics in the thought and life of Imam Ali (AS) with the focus on Nahj al-Balagheh, Qur'an and Hadith Research Journal, No. 28, 140 [In Persian]

Atrat Dost, Mohammad (2018), methodology of understanding hadith with the method of content analysis and discourse analysis, Hadith Research, p. 11, p. 21: pp. 300-310 [In Persian]

Askari, Maryam; Naboizadeh, Siddiqa (2017), The Pathology of Agents from the Perspective of the Qur'an and the Innocents (PBUH), Tehran: Farhoush Publishing. [In Persian]

Firhi, Daud (2016). Political system and government in Islam, Tehran: Somit Publications [In Persian]

Mohammadpour, Ahmad (2013), Qualitative research method (anti-method), Tehran: Sociologist [In Persian]

- Momeni Rad, Akbar and others (2013), qualitative content analysis in research methodology, Educational Measurement Quarterly, Q4, No.14, pp. 188-214 [In Persian]
- Memizadeh, Jafar (1996), Organizational Foundation Culture. Tadbir magazine [In Persian]
- Moin, Mohammad (2007), Farhang Farsi, Tehran: Zarin Publications, third edition. [In Persian]
- Moghimi, Mohammad (2015), principles and foundations of management from the perspective of Islam, Tehran: Rah Dan Publications [In Persian]
- Moradi Berlian, Mahdi; Hosseini Beheshti, Seyed Reza (2018), The Refusal State and Critical Reading and Refusal Theory of the Modern Islamic State, General Research, Volume 19, Number 58, 110-8 [In Persian]
- Nasehifar, Vahid; Yasman, Yasman (2015), Management System Pathology and Managers in the Financial and Administrative Vice-Chancellor of the Ministry of Commerce and its Improvement Strategies, Management Studies, Volume 23, Number 77, pp. 27-1 [In Persian]
- Harisinejad, Kamaluddin (2001), a comment on the legal dimensions of elections and ways of its development. Journal of Faculty of Literature and Human Sciences on the legal dimensions of elections and the ways in which they are developed sciences, Volume 44, Number 180-181, p. 982 [In Persian]
- Holsti, L. Er (1994). Content analysis in social and human sciences, translated by Nader Salarzadeh Amiri. Tehran: Allameh Tabatabai University [In Persian]

استناد به این مقاله: صادقی، الهه. (۱۴۰۳). آسیب‌شناسی نقش کارگزاران در تحقق دولت اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای، دولت‌پژوهی، ۱۰(۳۷)، ۱-۳۸.

Doi: 10.22054/tssq.2024.73022.1400

The *State Studies Quarterly* is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License